

Kerstin Ekmans bog viser, at litteratur er et livsvidne



Kerstin Ekmans nye bog, "Min bogverden", der netop er blevet oversat til dansk, er en bog om at læse litteratur. Med den skriver hun sig ind i en tradition for bøger om litteratur skrevet af nogle af vestens kulturelle fyrtårne," skriver Christian Rømer Stokbro. Foto: Wikimedia Commons.



Christian Rømer Stokbro

16.11.2024



BØGER // ANMELDELSE – Kerstin Ekmans nye bog, *Min bogverden*, er en bog om at læse litteratur. Den handler i høj grad om at genlæse, om at litteraturen ændrer sig med tiden. I nogle bøger har vi et livsvidne, hvis måde at tale til os på gør os klogere på, hvem vi var, og hvem vi er, skriver Christian Rømer Stokbro.

Min bogverden

Forfatter: Kerstin Ekman

Oversat af: Anne Marie Bjerg

Forlag: Gyldendal

Udkom d. 15. november 2024.

Den svenske forfatter Kerstin Ekman fik Nordisk Råds litteraturpris i 1994 for romanen *Hændelser ved vand*, og hun blev nomineret igen i 2022. Med *Min*

bogverden har hun skrevet en bog om at læse, at leve med bøger og ikke mindst om at lære at skrive gennem at læse bøger.

Det er en åben og generøs bog, hvor Ekman gennem 24 kapitler berører en lang række forfatterskaber eksemplificeret ved hendes yndlingsværker – fx *Tine* af Herman Bang, *Alberte og Jakob* af Cora Sandel eller *Steppen* af Anton Tjekhov.

Det er på én gang en kærlighedserklæring og en indføring i litteraturen gennem en opsummering af vigtige tematikker, personer og miljøer i de beskrevne romaner, som ofte knyttes op på Ekmans levede liv; det er der en tematisk pointe i.

Bogen, der netop er blevet oversat til dansk, er altså ikke en roman, men en bog om at læse litteratur. Med den skriver hun sig ind i en tradition for bøger om litteratur skrevet af nogle af vestens kulturelle fyrtårne: Ezra Pound skrev en fantastisk, halvpædagogisk bog, *ABC of Reading* (1934), der slet ikke ligner Ekmans bog, men heller ikke bare er en håndbog i at læse, fordi den er så gavmildt oplysende omkring de tekster, den læser ud fra.

“Med litteraturen kan vi lære os at give os hen til trods for verdens sørgelige tilstand, med den kan vi lære at være i livet

Der er mere lighed mellem *Min bogverden* og Harold Blooms *How to Read and Why* (2000), der er udkommet i en dansk oversættelse, *Hvordan man skal læse og hvorfor* (2003), der, lige præcis som Ekman, lystigt læsende, lægger sin forelskelse i litteraturen frem, og hun fremhæver da også selv Blooms *The Western Canon* (1994).

Et andet fyrtårn, der lyser de hjemlige farvande op, er Poul Borums *Poetisk modernisme* (1966), der er meget mere litteraturhistorie, men på borumsk vis slet ikke kan lade være med at mikrodosere forærende indgange til litteraturen – på en måde, der faktisk kan minde om Ekman.

Ekman står ikke i skyggen

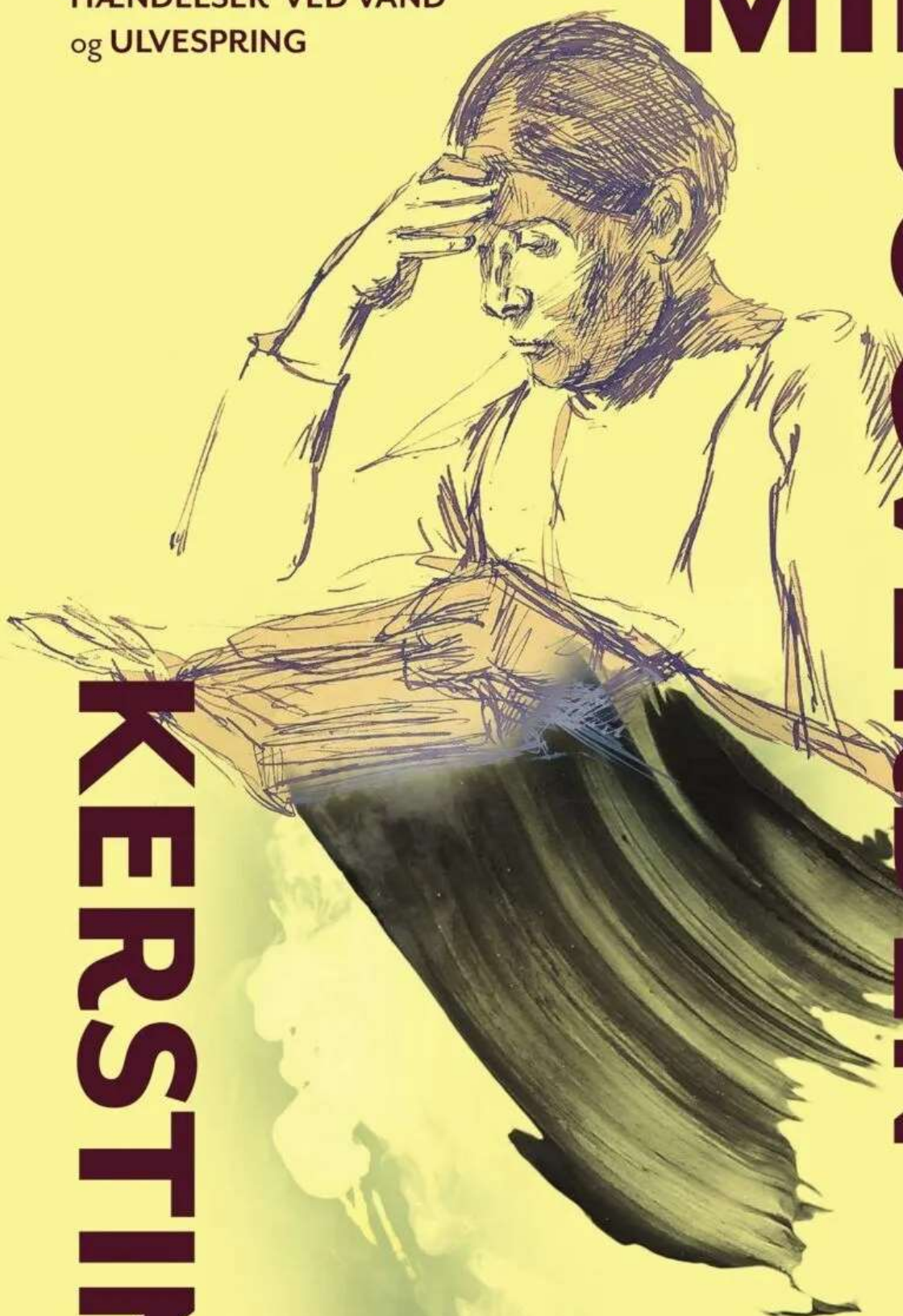
Ekman står dog på ingen måde i skyggen af disse store og små europæere. Under en indlæggelse i 1965 får hun blomster og et kort af en ven; på kortet står en oldgræsk sætning, som vennen havde oversat med ”Til dig, mit hjerte! Du har jo oplevet mere hundske ting før”. Ekman søgte i flere år herefter i *Illiaden* og *Odyséen* efter linjen eller noget, der lignede, men uden held.

Til gengæld opdagede hun, at de oldgræske klassikere indledtes med at anråbe ”sanggudinden”, måske Kalliope, men i hvert fald en af de ni musen, og så skriver hun sådan her: ”Men gudinder var de alle, og de skænkede menneskene glæde i denne ofte

temmelig sørgelige verden: Det gjorde de ved at lære dem sangen, musikken og kunsten at digte”. Og så har vi en af vores ledetråde i læsningen af *Min bogverden*: I en ”temmelig sørgelig verden” har vi digtekunsten, hvis gave at give er glæden.

Af forfatteren til
HÆNDELSER VED VAND
og ULVESPRING

MIN BOGGVERDEN



KERSTINE

IKKEMAN

Det er svært i den formulering ikke at høre et ekko af det hårdere diktum af Friedrich Nietzsche, der i sine efterladte papirer et sted skriver: ”Vi har kunsten for ikke at dø af sandheden.”

Mere end 50 år efter sin indlæggelse finder Ekman citatet på kortet i begyndelsen af *Odyséens* 20. sang: ”Hjerte, hold ud! Du har jo holdt ud til det der var værre”, men hjertet sammenlignes nogle vers tidligere med en tæve med hvalpe, der ”knurrer ad ukendte mænd”. Sådan er det. Vi kan lede i et væk, men først når vi uopmærksomt læser af lyst, dukker det gemte og glemte op.

Og Ekman, kan vi læse os frem til, eftersøger gerne de glemte rum, de hellige steder, der kan åbne vores tilværelse, så de er mere end modernitet og lidelse – det er måske lidt skarpere formlueret end Ekman gør, men antrippet dertil findes hos hende. Det vidunderlige i læsningen af *Min bogverden* er, hvordan Ekman formår at føje erindringen, tanken, glæden og læsningen sammen; sådan er det med verdner af i går – vi finder håb, endda trøst i dem.

“Nok handler *“Min bogverden”* om alle de mange bøger og læseoplevelser, der bliver ved med at give noget til Ekman; de samme klassikere, hun læste som alt for ung pige til, at hun rigtig kunne forstå dem, er hun vendt tilbage til gennem hele sit liv

Kan man ”elske en bog som et levende væsen” spørges der. ”Ja,” svarer hun, ”jeg synes godt at kærligheden til bestemte bøger kan sammenlignes med det man kan føle for et godt menneske eller en god hund som man har haft den lykke at få lov til at leve med længe”. Sådan sættes skabningen på plads, om man så må sige, selvom Ekman netop ikke bryder sig om tanken, at kunstnere skulle skabe. De tager heller ikke, nej, de får.

Det er en smuk tanke, at kunstnere gives, ligesom en bog, en hund eller et menneske er en gave, som man har fået ”lov til at leve med længe”. Er det ikke også dét, litteraturen er? En gave, en hengivenhed? Både for den læsende og for den skrivende. Med litteraturen kan vi lære os at give os hen til trods for verdens sørgelige tilstand, med den kan vi lære at være i livet.



Kerstin Ekman skriver om forældre, der gav lov til at læse – også alt det, hun var for ung til – og om en far, der gav hende sit lånerkort med, så den tidssvarende pigelitteratur kunne blive skiftet ud med lån fra voksenbiblioteket. Foto: Pieter ten Hoopen

Nok handler *Min bogverden* om alle de mange bøger og læseoplevelser, der bliver ved med at give noget til Ekman; de samme klassikere, hun læste som alt for ung pige til, at hun rigtig kunne forstå dem, er hun vendt tilbage til gennem hele sit liv. For *Min bogverden* er i lige så høj grad en bog om at genlæse, om at litteraturen ændrer sig med tiden. Dermed bliver også kærlighedsforholdet åbenbart – i nogle bøger har vi et livsvidne, hvis måde at tale til os på gør os klogere på, hvem vi var, og hvem vi er.

Kerstin Ekman skriver også om uendeligt mange ture hen på byens bibliotek, der havde klassikerne, ja, endda partiturer til de store musikstykker, som barn og ung.

Det var dengang. Dengang kunne en ung pige også guides hen til pigelitteraturen, selvom hun langt hellere ville læse noget andet og mere robust.

Hun skriver om forældre, der gav lov til at læse – også alt det, hun var for ung til – og om en far, der gav hende sit lånerkort med, så den tidssvarende pigelitteratur kunne blive skiftet ud med lån fra voksenbiblioteket. Hun skriver om en bogverden, der har betydet og betyder mere end så meget andet, og hun gør det i et sprog, der er så befriende lidt fadt og småt. Ja, det er det, det hele handler om: At litteraturen er det frigørende og det, der åbner.

Klik dig videre til mange flere boganmeldelser [lige her](#).

gyldendal

harold bloom

Kerstin Ekman

Poul Borum



Christian Rømer Stokbro

Christian Rømer Stokbro er mag. art. i nordisk litteratur og forfatter med fokus på ånd, tænkning og det eksistentielle.

POV Overblik

Støt POV's arbejde som uafhængigt medie og modtag **POV Overblik** samt dagens udvalgte tophistorier alle hverdage, direkte i din postkasse.

- Et kritisk nyhedsoverblik fra ind- og udland
- Indsigt baseret på selvstændig research
- Dagens tophistorier fra POV International
- I din indbakke **alle hverdage** kl. 12.00
- Betal med **MobilePay**

For kun 25, 50 eller 100 kr. om måneden giver du POV International mulighed for at bringe uafhængig kvalitetsjournalistik.



MobilePay

VISA VISA



Tilmed dig her →